

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۱۱/۱۰

سید عظیم حسینی

نگاهی بر سازمان های همکاری های اقتصادی

منطقه نی

مقدمه:

به ادامه بحث قبلی « عواقب بی سرنوشتی افغانستان در همگرایی و همکاری های منطقه نی» و تدویر شانزدهمین نشست سران کشورهای عضو سازمان اقتصادی اکو بدون حضور نماینده ای از افغانستان، به میزبانی از بکستان در تاشکند، اینک نگاهی بر سازمان همکاری های اقتصادی و جایگاه افغانستان درین سازمان ها مورد بحث قرار میگیرد:

سازمان همکاری منطقه ای سازمانی است که توسط کشورهای در یک منطقه جغرافیایی خاص ایجاد می شود. این سازمان ها برای همکاری در زمینه های مختلف اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری، امنیتی و سیاسی تشکیل می شوند.

سازمان های همکاری منطقه ای می توانند نقش مهمی در توسعه اقتصادی و ثبات منطقه ایفا کنند. این سازمان ها می توانند با تسهیل همکاری های بین کشورهای عضو، به افزایش تجارت، سرمایه گذاری و توسعه اقتصادی این کشورها کمک کنند. همچنین، سازمان های همکاری منطقه ای می توانند به افزایش امنیت و ثبات منطقه ای مؤثر باشند.

عوامل مختلفی باعث شکل گیری سازمان های همکاری های منطقه ای شده اند. برخی از این عوامل عبارتند از:

- همجواری جغرافیایی: کشورهای همسایه اغلب دارای منافع مشترکی هستند و از همکاری با یکدیگر سود می برند.
- شباهت های فرهنگی و تاریخی: کشورهایی که دارای فرهنگ و تاریخ مشترکی هستند، تمایل بیشتری به همکاری با یکدیگر دارند.

• نیاز به امنیت و ثبات منطقه‌ای: همکاری بین کشورهای منطقه می‌تواند به افزایش امنیت و ثبات منطقه‌ای کمک کند.

• نیاز به توسعه اقتصادی: همکاری بین کشورهای منطقه می‌تواند به تسهیل ترانزیتی و افزایش تجارت، سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی این کشورها کمک کند.

در حال حاضر انواع مختلفی از سازمان‌های همکاری منطقه‌ای وجود دارد.

برخی از این سازمان‌ها بر همکاری‌های اقتصادی تعدادی بر همکاری‌های فرهنگی و بعضی هم بر همکاری‌های امنیتی و سیاسی تمرکز دارند.

سازمان‌های همکاری عمدتاً اقتصادی منطقه‌ای که افغانستان در آن عضویت دارد یا به حیث ناظر در جلسات اشتراک مینماید و یا در حالت انتظار پذیرش قرار دارد، عبارتند از:

i. سازمان همکاری‌های اقتصادی - ایکو (ECO) Economic Cooperation Organization (Organization)

ii. سازمان همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا، سارک (SAARC) - South Asia (Association For Regional Cooperation)

iii. اتحادیه جنوب شرق آسیا (آسیان) The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

iv. سازمان همکاری اسلامی یا سازمان کنفرانس اسلامی The Organization of Islamic Cooperation (OIC)

v. همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای آسیای مرکزی (کریک) CAREC Central (Asia Regional Economic Cooperation)

vi. سازمان همکاری‌های شانگهای The Shanghai Cooperation Organization (SCO)

این سازمان‌ها می‌توانند با تسهیل همکاری بین کشورهای مختلف، نقش مهمی را در توسعه اقتصاد جهانی، افزایش تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی ایفا و به افزایش ثبات و امنیت جهانی کمک کنند.

سازمان همکاری های اقتصادی (اکو)

سازمان همکاری اقتصادی (اکو) یک سازمان منطقه‌ای-بین‌المللی است که در سال 1341 (1962م) با نام سازمان همکاری منطقه‌ای برای توسعه (Regional Cooperation for Development) به منظور ترویج همکاری اقتصادی، علمی و فرهنگی توسط سه کشور ایران، پاکستان و ترکیه تأسیس شد. پس از انقلاب اسلامی

در ایران، این سازمان در سال 1357 (1978م) به حال تعلیق درآمد. چندی بعد، کشورهای ایران، پاکستان و ترکیه به بازسازی بخشهای مختلف این سازمان و تجدیدنظر در قوانین موجود در آن پرداخته و در سال 1362 (1983م) بخش اقتصادی این سازمان با نام جدید سازمان همکاری اقتصادی (Economic Cooperation Organization) که به اختصار (اکو) خوانده می‌شود دوباره فعال گردید. در سال 1364 (1985) بخش فرهنگی این سازمان مورد تجدیدنظر و بازسازی قرار گرفت. پس از سقوط شوروی و آزاد شدن جمهوری های آسیای میانه و قفقاز، امکان الحاق 6 جمهوری سابق شوروی نیز به این سازمان میسر گردید. در کنفرانس 28 ماه می 1992 در اسلام آباد پاکستان، با پیوستن رسمی 6 کشور (تاجکستان، ترکمنستان، ازبکستان، قرغزستان، قزاقستان و آذربایجان) به آن، سازمان مذکور تقویت بیشتر گردید و با الحاق افغانستان به این سازمان که در همین سال 1371 (1992) صورت گرفت، اعضای آن به 10 کشور ارتقاء یافت. پیوستن افغانستان به این سازمان منطقه‌ای قدم عمده‌ای در تکامل هرچه بیشتر این سازمان بشمار میرود. در مورد شکل‌گیری سازمان همکاری‌های اقتصادی (اکو)، عوامل زیر نقش مهمی ایفا کرده‌اند:

- همجواری جغرافیایی: کشورهای عضو اکو که همه در منطقه آسیای مرکزی و قفقاز واقع شده‌اند. این همجواری جغرافیایی زمینه را برای همکاری بین این کشورها فراهم کرده است.
- شباهت‌های فرهنگی و تاریخی: کشورهای عضو اکو دارای فرهنگ و تاریخ مشترکی هستند. این شباهت‌ها می‌تواند به تقویت همکاری بین این کشورها کمک کند.
- نیاز به امنیت و ثبات منطقه‌ای: سازمان اکو می‌تواند به افزایش امنیت و ثبات منطقه‌ای کمک کند.

- نیاز به توسعه اقتصادی: کشورهای عضو اکو از نظر اقتصادی در حال توسعه هستند. سازمان اکو می‌تواند به افزایش تجارت، سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی این کشورها کمک کند.

اهداف عمده سازمان اکو عبارتند از:

- ارتقای شرایط برای توسعه اقتصادی پایدار و افزایش سطح زندگی و رفاه مردم.
 - گسترش تجارت درون منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و حذف موانع تجاری.
 - تلاش در جهت ادغام تجارت کشورهای منطقه با تجارت جهانی و نقش بیشتر منطقه اکو در رشد تجارت.
 - توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل و ارتباطات.
 - ترویج و گسترش خصوصی‌سازی و اقتصاد آزاد.
 - استفاده مؤثر از پتانسیل‌های کشاورزی و صنعتی منطقه اکو.
 - همکاری منطقه‌ای برای کنترل مصرف مواد مخدر، حفاظت از محیط زیست و تقویت پیوندهای تاریخی و فرهنگی میان مردمان منطقه اکو.
 - همکاری متقابل سودمند با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی.
 - تحقق همکاری‌های اقتصادی و تبادل در زمینه‌های آموزشی، علمی، فنی و فرهنگی.
 - استفاده مؤثر از موسسات اکو، موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات همکاری با سایر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله موسسات مالی چندجانبه.
 - پیوند برنامه‌های اقتصادی، توسعه ملی با اهداف آبی و بلند مدت اکو.
 - تلاش‌های مشترک برای دستیابی به دسترسی آزادتر به بازارهای خارج از منطقه
- ECO

تشکیلات سازمان اکو

سازمان اکو دارای ساختاری متشکل از یک شورا، یک دارالانشاء و چندین کمیته تخصصی است.

- نشست سران که هر دو سال یکبار جهت اتخاذ رهنمودهای کلی برگزار می‌گردد.
- شورای وزیران که بالاترین رکن تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری سازمان است و سالی یکبار تشکیل جلسه می‌دهد.

- شورای نمایندگان دائم بازوی اجرایی شورای وزیران است و هر ماه در سطح سفرا در تهران تشکیل جلسه می‌دهد.
- شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای سالی یکبار در سطح روسای سازمانهای برنامه‌ریزی کشورهای عضو تشکیل جلسه می‌دهد و وظایفی از قبیل تدوین برنامه‌های عملی برای تحقق اهداف سازمان، بررسی برنامه‌های گذشته و پیشنهاد تشکیل نهادهای منطقه‌ای را به عهده دارد.

- دارلانشاء یا دبیرخانه متشکل از دبیرکل، معاونین، مدیران و کارکنان است. شورای وزیران از میان نامزدهای انتخاب شده از سوی کشورهای عضو دبیرکل را برای یک مدت سه ساله غیرقابل تمدید انتخاب می‌نماید. دبیرکل بالاترین مقام اجرایی سازمان می‌باشد مقرر دارلانشای سازمان در شهر تهران در ایران قرار دارد.
- کمیته‌های تخصصی که مسئول بررسی موضوعات خاص در زمینه‌های مختلف هستند عبارتند از:
 - کمیته اقتصادی
 - کمیته تجاری
 - کمیته فرهنگی

- کمیته علمی و فناوری
 - کمیته انرژی
 - کمیته حمل و نقل
 - کمیته زیرساخت‌ها
 - کمیته محیط زیست
 - کمیته اجتماعی
- ادامه دارد